

Sydney Language Battery
Nederlandse bewerking

Nikki Janssen
Vitória Piai
Ardi Roelofs
Roy P.C. Kessels

LANGUAGE
in **INTERACTION**

NWO

DONDERS
INSTITUTE

© 2021, N. Janssen, V. Piai, R.P.C. Kessels, & A. Roelofs. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

De SYDBAT-NL is de Nederlandstalige bewerking van de Sydney Language Battery, ontwikkeld met toestemming van de rechthebbende (Prof. Olivier Piguet , University of Sydney, Australië). Deze test is ontwikkeld en gevalideerd in samenwerking met het Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour van de Radboud Universiteit in Nijmegen met ondersteuning van een Zwaartekrachtsubsidie van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO Language in Interaction, nr.)

Gelieve deze test te citeren als: Janssen, N., Piai, V., Kessels, R. P. C., & Roelofs. (2021). *Sydney Language Battery – Nederlandstalige bewerking (SYDBAT-NL)*. Nijmegen: Radboud Universiteit/Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour.

Contact: nrp@donders.ru.nl

Inhoudsopgave

Instructies van de SYDBAT-NL	3
Scoringscriteria van de SYDBAT-NL	4
Normgegevens van de SYDBAT-NL	6
Scoreformulier van de SYDBAT-NL	7
Referentielijst	10

Instructies van de Sydney Language Battery (SYDBAT-NL)

De Sydney Language Battery is een taaltest gericht op het woordniveau, die zowel op papier als met behulp van een computer afgenomen kan worden. De SYDBAT is ontwikkeld voor het diagnosticeren van primair progressieve afasie (PPA) en bijbehorende subtypen, maar de waarde van de SYDBAT in de diagnostiek van andere neurocognitieve stoornissen (zoals alzheimer dementie) wordt momenteel onderzocht.

De batterij bestaat uit 30 concrete zelfstandige naamwoorden van 3 of meer lettergrepen.

Items zijn gerangschikt op volgorde van afnemende woordfrequentie en zijn globaal ingedeeld in drie niveaus van moeilijkheid.

De batterij bestaat uit 4 subtests:

- 1) Benoemen
- 2) Nazeggen
- 3) Woordbegrip
- 4) Semantische associatie

Naast deze beknopte handleiding met instructies en scoringscriteria, bevat het testpakket ook het SYDBAT-NL testboek en het antwoordblad voor het noteren van de antwoorden zoals gegeven door de respondent. Ook zijn 3 computerbestanden voor afname van de subtests “Benoemen, Begrip en Semantische associatie” voor u beschikbaar op aanvraag. Er is geen bestand nodig voor afname van de subtest “Nazeggen”.

Bij afname is de volgorde waarin de subtesten af worden genomen van belang. De subtest “Benoemen” moet altijd als eerste afgenomen worden, om beïnvloeding door cues uit een eerdere subtest te voorkomen. De subtest “Nazeggen” mag vervolgens als 2^e, 3^e of laatste subtest afgenomen worden. Daarbij moet de subtest “Woordbegrip” echter altijd vóór de subtest “Semantische associatie” afgenomen worden.

N.B. Ondanks dat voor de subtest “Woordbegrip” opzettelijk andere plaatjes van elk item zijn gebruikt dan voor de subtest “Benoemen”, is het (indien mogelijk) wenselijk om een korte onderbreking in te lassen tussen de subtest “Benoemen” en de subtesten “Woordbegrip” en “Semantische associatie”. Dit is om het ondersteunende effect van visuele geheugenvaardigheden op antwoorden van de respondent te verminderen.

Scoringscriteria van de SYDBAT-NL

Benoemen

Score = 1 als:

- De patiënt benoemt het item direct en snel
- De patiënt noemt eerst enkele woorden in zichzelf voordat hij op het juiste woord komt (bijvoorbeeld springen op de...uh..trampoline; televisie...uh..nee..computer!)
- De patiënt benoemt alle onderdelen van het juiste woord, maar met een minimale verwisseling van fonemen. We spreken van een minimale verwisseling van fonemen indien er sprake is van een minimale klankafwijking waarbij het genoemde foneem qua spraakrealisatie dicht bij het doel-foneem ligt (bijvoorbeeld stesascoop ipv. stethoscoop wordt geaccepteerd; “stemascoop” zou echter incorrect zijn”).

Score = 0 als:

- Het is duidelijk dat de patiënt het item herkent (bijvoorbeeld “je gebruikt het in de keuken”), maar hij/zij komt niet op de naam.
- De patiënt geeft een semantisch gerelateerd antwoord (bijvoorbeeld “brief” ipv. envelop)
- De patiënt benoemt niet alle onderdelen van het juiste woord (bijvoorbeeld envel...” ipv envelop of th-mo-mtr ipv. thermometer).
- De patiënt produceert een uiting die het doelwoord benadert (bijvoorbeeld stemascoop ipv. stethoscoop of aardeter ipv. aardappel).

Nazeggen

Score = 1 als:

- Alle lettergrepen worden correct uitgesproken en zonder:
 - pauzes tussen de lettergrepen
 - verdraaiing van fonemen of consonantclusters (een opeenvolging van medeklinkers, bijvoorbeeld “fl” of “gl”)
 - opnieuw starten vanwege articulatieproblemen (wijzend op moeizame spraak zoals stotteren op de eerste klank, zelf gecorrigeerde geluiden)
- De patiënt voegt een meervoudsvorm (“-s” of “-en”) toe of laat deze weg aan het einde van een woord.
- Andere alledaagse, aangeleerde uitspraakvormen van het woord worden geaccepteerd zolang deze voldoen aan de bovenstaande regels.
- Bij patiënten van wie Nederlands hun tweede taal is, zijn kleine variaties als gevolg van accent toegestaan (bijvoorbeeld moeite met uitspraak “sch-klank”).

Score = 0 als:

- De patiënt het woord niet kan benoemen
- De patiënt het woord moet herstarten om het woord correct te kunnen zeggen (bijvoorbeeld stotteren op het eerste foneem)
- De patiënt een verkeerd foneem in het woord gebruikt (bijvoorbeeld “bivak-mars” ipv. bivakmuts) of een foneem weglaat (bijvoorbeeld “therometer” ipv. thermometer)
- De patiënt het woord duidelijk segmenteert of sommige lettergrepen langzaam en andere gehaast uitspreekt (bijvoorbeeld “din-o-sou-rus” of “din-o-saurus”)

Begrip en Semantische subtests

Score =1 als:

- De patiënt kiest het juiste plaatje (ook al is de redentatie incorrect)
- De patiënt kiest in eerste instantie een fout plaatje, maar corrigeert zichzelf

Score = 0 als:

- De patiënt kiest het verkeerde plaatje

Tabel: SYDBAT-NL gemiddelde (M) en standaarddeviatie (SD) per subtest per PPA-variant

	PPA						Non-PPA				Controles	
	sv-PPA		lv-PPA		nfv-PPA		MCI		AD		M	SD
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
<i>SYDBAT-NL Subtest</i>												
Benoemen	8.7	6.2	19.9	3.3	23.2	4.2	23.5	3.5	18.5	5.5	27.1	1.9
Nazeggen	28.9	1.9	27.4	3.4	26.8	2.9	28.0	1.3	25.4	4.0	28.9	1.3
Woord begrip	23.4	8.0	28.1	1.4	29.3	1.0	29.6	0.9	29.2	1.0	29.0	1.1
Semantische associatie	19.7	6.9	25.5	3.6	28.3	1.2	26.1	2.8	22.2	4.1	28.6	1.8

sv-PPA = semantische variant PPA; lv-PPA = logopenische variant PPA; nfv-PPA = niet-vloeiende variant PPA; MCI = lichte cognitieve stoornissen; AD = alzheimerdementie.

Naam: _____
 Geboortedatum: _____
 Datum van onderzoek: _____
 Nederlands moedertaal: Ja/Nee
 Aantal jaren opleiding: _____

INSTRUCTIES

1. Benoemen

“Ik ga u een aantal plaatjes laten zien en u mag me daarbij vertellen wat erop afgebeeld staat. U mag in één woord zeggen wat er op het plaatje staat. Het is van belang dat u mij de complete naam geeft van wat u ziet, dus zonder afkortingen te gebruiken.

Oefen: [Laat plaatje zien] Hoe noemen we dit/deze?

Stop de test als de patiënt meer dan 6 opeenvolgende items fout heeft beantwoord en een gestressede indruk maakt.

Item	Antwoord	/ x
OEFENBLOK: kangoeroe		
OEFENBLOK: sinaasappel		
1. computer		
2. sigaret		
3. helikopter		
4. olifant		
5. microfoon		
6. hamburger		
7. batterij		
8. envelop		
9. krokodil		
10. tandenborstel		Subtotaal = ____ / 10
11. aardappel		
12. papegaai		
13. dinosaurus		
14. broccoli		
15. ananas		
16. bikini		
17. schroevendraaier		
18. thermometer		
19. kruitwagen		
20. kroonluchter		Subtotaal = ____ / 10
21. liniaal		
22. stethoscoop		
23. hiërogliefen		
24. tennisbal		
25. bivakmuts		
26. orang-oetan		
27. rugbybal		
28. asperge		
29. paardenbloem		
30. pagode		Subtotaal = ____ / 10
		TOTAALSCORE = ____ / 30

2. Nazeggen

“Ik noem zometeen een woord en u mag dit woord nazeggen, **precies** op dezelfde manier zoals ik het zeg.

Oefen: [Zeg Woord]...Kunt u nu zeggen [Woord]?” (Veel voorkomende alternatieve uitspraken zijn toegestaan, echter waar mogelijk moet de patiënt gestimuleerd worden om woorden op dezelfde manier als de onderzoeker uit te spreken.

3. Woordbegrip

“Nu mag u telkens het plaatje aanwijzen dat overeenkomt met het woord dat ik zeg [laat plaatje zien]. Oefen: Waar is de...[Woord]?”

Stop de test als de patiënt meer dan 6 opeenvolgende items fout heeft beantwoord en een gestressede indruk maakt.

Item	Antwoord (Aanwijzen)	Antwoord (Nazeggen)
OEFEEN: kangoeroe		
OEFEEN: sinaasappel		
1. computer		
2. sigaret		
3. helikopter		
4. olifant		
5. microfoon		
6. hamburger		
7. batterij		
8. envelop		
9. krokodil		
10. tandenborstel		
	Subtotaal = ____ / 10	Subtotaal = ____ / 10
11. aardappel		
12. papegaai		
13. dinosaurus		
14. broccoli		
15. ananas		
16. bikini		
17. schroevendraaier		
18. thermometer		
19. kruitwagen		
20. kroonluchter		
	Subtotaal = ____ / 10	Subtotaal = ____ / 10
21. liniaal		
22. stethoscoop		
23. hiërogliefen		
24. tennisbal		
25. bivakmuts		
26. orang-oetan		
27. rugbybal		
28. asperge		
29. paardenbloem		
30. pagode		
	Subtotaal = ____ / 10	Subtotaal = ____ / 10
	TOTAAL SCORE = ____ / 30	TOTAAL SCORE = ____ / 30

4. Semantische associatie

“Bij deze taak ziet u telkens 5 plaatjes per pagina: één bovenaan en 4 daaronder. Het is de bedoeling dat u van de onderste 4 plaatjes aangeeft welke het **beste** past bij het bovenste plaatje. Oefen: Welke past het beste bij [Woord]?”
Stop de test als de patiënt meer dan 6 opeenvolgende items fout heeft beantwoord en een gestresste indruk maakt.

Item		Antwoord (1-4)	Score ✓/×	Commentaar	
OEFEN: kangoeroe	[4]				
OEFEN: sinaasappel	[3]				
1. computer	[3]				
2. sigaret	[2]				
3. helikopter	[1]				
4. olifant	[1]				
5. microfoon	[1]				
6. hamburger	[2]				
7. batterij	[4]				
8. envelop	[4]				
9. krokodil	[2]				
10. tandenborstel	[1]				Subtotaal = ____ / 10
11. aardappel	[4]				
12. papegaai	[1]				
13. dinosaurus	[3]				
14. broccoli	[1]				
15. ananas	[4]				
16. bikini	[3]				
17. schroevendraaier	[2]				
18. thermometer	[3]				
19. kruitwagen	[4]				
20. kroonluchter	[3]				Subtotaal = ____ / 10
21. liniaal	[1]				
22. stethoscoop	[4]				
23. hiërogliefen	[1]				
24. tennisbal	[4]				
25. bivakmuts	[3]				
26. orang-oetan	[2]				
27. rugbybal	[2]				
28. asperge	[1]				
29. paardenbloem	[1]				
30. pagode	[2]				Subtotaal = ____ / 10
					TOTAAL SCORE = ____ / 30

Referentielijst

- Burrell, J. R., Ballard, K. J., Halliday, G. M., & Hodges, J. R. (2018). Aphasia in progressive supranuclear palsy: as severe as progressive non-fluent aphasia. *Journal of Alzheimer's Disease*, *61*(2), 705-715.
- Eikelboom, W. S., Janssen, N., Berg, E., Roelofs, A. P. A., & Kessels, R. P. C. (2017). Differentiatie van primair-progressieve afasie varianten: De Nederlandse bewerking van de Sydney Language Battery (SYDBAT-NL). *Tijdschrift voor Neuropsychologie*, *12*, 189–202.
- Janssen, N., Roelofs, A., van den Berg, E., Eikelboom, W.S., Holleman, M.A., in de Braek, D.M.J.M., Piguet, O., Piai, V., Kessels, R.P.C. (2022) The Diagnostic Value of Language Screening in Primary Progressive Aphasia: Validation and Application of the Sydney Language Battery. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, *65*(1), 200-214.
- Leslie, F. V., Hsieh, S., Caga, J., Savage, S. A., Mioshi, E., Hornberger, M., ... & Burrell, J. R. (2015). Semantic deficits in amyotrophic lateral sclerosis. *Amyotrophic Lateral Sclerosis and Frontotemporal Degeneration*, *16*(1-2), 46-53.
- Long, Z., Irish, M., Piguet, O., Kiernan, M. C., Hodges, J. R., & Burrell, J. R. (2019). Clinical and neuroimaging investigations of language disturbance in frontotemporal dementia–motor neuron disease patients. *Journal of neurology*, *266*(4), 921-933.
- Savage, S., Hsieh, S., Leslie, F., Foxe, D., Piguet, O., & Hodges, J. R. (2013). Distinguishing subtypes in primary progressive aphasia: application of the Sydney language battery. *Dementia and Geriatric Cognitive Disorders*, *35*(3-4), 208-218.